

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 258/2013-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Bc. M. K., N., zastúpenej advokátom JUDr. A. O., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 38/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Bc. M. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2012 doručená sťažnosť Bc. M. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 38/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

„(...) 1. Sťažovateľka Bc. M. K. podala dňa 04. 08. 2010 prostredníctvom svojho právneho zástupcu voči žalovanému P. P., žalobu o vypratanie nehnuteľností, v k. ú. T., vedenej na LV č. 5490, a to bytu č. 24 nachádzajúcim sa na 6. poschodí vo vchode č. 1 v bytovom dome súpisné číslo 2735.

2. Žaloba bola podaná 04. 08. 2010 na Okresnom súde Trenčín pod č. k. 14C/209/2010. V tejto právnej veci bol vydaný Rozkaz na plnenie dňa 09. 08. 2010, proti ktorému bol dňa 23. 08. 2010 podaný zo strany žalovaného odpor. Okresný súd Trenčín nariadil pojednávanie na deň 24. 11. 2010, kedy súd rozhodol o tom, že žalovaný je povinný vypratať hore uvedenú nehnuteľnosť.

3. Dňa 13. 01. 2011 bolo na Okresný súd Trenčín podané odvolanie zo strany žalovaného. Sťažovateľka adresovala dňa 02. 06. 2011 urgenciu na Krajský súd Trenčín, v ktorej Krajský súd Trenčín požiadala o vykonanie ďalšieho úkonu vo veci. Dňa 30. 09. 2011 zaslala sťažovateľka žiadosť o rozhodnutie o odvolaní odporcu Krajskému súdu Trenčín, a to z toho dôvodu, že sťažovateľka sa nemôže do svojho bytu dostať, nemôže ho užívať a ani ho skontrolovať, v akom stave sa byt nachádza. Žiadosť s podobným obsahom sťažovateľka zaslala na Krajský súd Trenčín dňa 12. 02. 2012, pretože do tohto dňa nebolo vo veci rozhodnuté.

4. Dňa 20. 03. 2012 Krajský súd Trenčín rozhodol svojím uznesením č. 6Co/38/2011-60 tak, že rozsudok Okresného súdu Trenčín č. 4C/209/2010-35 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

5. Následne dňa 13. 06. 2012 Okresný súd Trenčín uznesením č. 14C/209/2010-67 vylúčil na samostatné konanie návrh žalovaného na určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, ktorej predmetom bola hore uvedená nehnuteľnosť.

6. Dňa 25. 10. 2011 podala sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, návrh na vydanie platobného rozkazu, a to z toho titulu, že žalovaný P. P. užíva byt vo vlastníctve sťažovateľky bez právneho dôvodu, a preto je povinný uhradiť peňažnú náhradu za takéto bezdôvodného užívanie bytu sťažovateľky. Sťažovateľka je vlastníčkou hore uvedeného bytu a žalovaný sa odmietol z neho vysťahovať, sťažovateľka uhrádzala a stále i uhrádza za žalovaného náklady spojené s užívaním bytu. Žiadala týmto návrhom, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy pozostávajúcej

z nákladov za užívanie bytu, a to vo forme nájmu, ktorú by bol nájomca povinný platiť podľa nájomnej zmluvy. Dňa 13. 12. 2011 vydal Okresný súd Trenčín Platobný rozkaz č. 14C/249/2011-26, ktorým žalovaného P. P. zaviazal na zaplatenie sumy 8 287,99 EUR, trovy právneho zastúpenia tak, ako sťažovateľka žiadala. Dňa 16. 01. 2012 podal žalovaný odpor, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila dňa 13. 02. 2012.

7. Dňa 24. 09. 2012 Okresný súd Trenčín vydal uznesenie č. 14C/249/2011-45, ktorým súd prerušil toto konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože bol podaný návrh o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby zo strany P. P. v právnom postavení žalobcu, ktorej predmetnom bol predaj hore uvedeného bytu, konanie vedené na Okresnom súde Trenčín č. 14C/193/2012. (...)

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že žalovaný P. P. užíva hore uvedený byt neoprávnene, sťažovateľka ho riadne kúpila a zaplatila zaň riadne kúpnu cenu. Žalovaný do dnešného dňa neoprávnene užíva byt bez toho, aby platil zaň mesačné náklady spojené s jeho užívaním a tieto platby uhrádza sťažovateľka bez toho, aby mala možnosť svoj byt riadne užívať. (...)

Sťažovateľka chce upozorniť na postup Krajského súdu Trenčín, ktorý o odvolaní P. P. nerozhodol viac ako jeden rok a svoje uznesenie vydal až po tom, ako sťažovateľka adresovala na Krajský súd Trenčín tri urgencie a žiadosti.

Ja sťažovateľka, som mala záujem o kúpu predmetného bytu z toho dôvodu, aby som vyriešila bytovú otázku svojej dcéry a zabezpečila jej dôstojné bývanie. Za byt som riadne zaplatila a domnievala som sa, že sa moja dcéra bude môcť ihneď do neho nastahovať. Vlastnícke právo som nadobudla na začiatku roku 2010 a dnes, ku koncu roka 2012 moja dcéra v tomto byte stále nebýva. Ba dokonca za tento byt musím uhrádzať mesačné úhrady spojené s jeho užívaním, pretože som jeho vlastníčkou, ale užívať ho nemôžem a odporca v ňom bezdôvodne zotráva a neplatí zaň žiadne nájomné, na ktorom by sme sa dohodli.

Konanie Krajského súdu Trenčín považuje za zdĺhavé, neefektívne a nehospodárne. Mám za to, že predmetná vec nebola natoľko zložitá aby Krajský súd Trenčín nemohol rozhodnúť o odvolaní v podstatne kratšej lehote. Od podania návrhu na vypratanie nehnuteľností uplynuli už viac 3 roky a v dohľadnej dobe sa nejaví žiadna možnosť o skoré ukončenie predmetných konaní.

Od doby, kedy som ja sťažovateľka v súlade so zákonom nadobudla tento byt, som nemala možnosť ho užívať a konanie odporcu je podľa môjho názoru účelové a zámerne sa snaží čo najviac predĺžiť tento skutkový stav a oddialiť moju možnosť začať užívať môj byt, prípadne úplne túto možnosť vylúčiť a moje práva spojené s vlastníctvom bytu úplne zmariť.

V konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia som žiadala ja sťažovateľka, aby mi odporca zaplatil sumu, ktorú by mi bol povinný zaplatiť ako nájomné počas doby, keby neoprávnene užíva moje vlastníctvo, a to vo výške 8 287,99 EUR a tiež som žiadala zaplatiť trovy, či už súdneho konania, alebo trovy právneho zastúpenia, ktoré mi vznikli v spojení s účinným hájením môjho práva.

*Ja sťažovateľka som toho názoru, že moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov vo svojej podstate priamo porušuje moje právo na súdnu ochranu.
(...)*

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam žiadam preto, aby Ústavný súd Slovenskej republiky túto moju sťažnosť prijal, vyhovel jej a rozhodol, že Krajský súd Trenčín porušil moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Ďalej žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovení čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznal mne ako sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie. Nakoľko moja právna neistota v uvedenej veci pretrváva už viac ako dva roky a vzhľadom na povahu predmetných sporov, považujem za takéto primerané finančné zadosťučinenie sumu vo výške 5.000 EUR, ktorú žiadam priznať. (...)

Po začatí konania navrhujem, aby Ústavný súd po zistení stavu veci vydal rozhodnutie v ktorom určí, že Krajský súd Trenčín, porušil právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci sp. zn. 6Co/38/2011 bez zbytočných prieťahov, ktoré právo je zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Sťažovateľke Bc. M. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000 EUR, ktoré jej je Krajský súd Trenčín povinný vyplatiť do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Krajskému súdu Trenčín ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľky na účet jej právneho zástupcu(...), a to do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy výlučne postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom sp. zn. 6 Co 38/2011.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

1. Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začala v okolnostiach danej veci plynúť dňom, keď sa sťažovateľka „dozvedela“ o zbytočných prietáhoch v napadnutom konaní, teda o „inom zásahu“ krajského súdu, iba ktorého označila za účastníka tohto konania. V napadnutom konaní, ako to sama sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla dňa „20. 03. 2012 Krajský súd Trenčín rozhodol svojim uznesením č. 6Co/38/2011-60 tak, že rozsudok Okresného súdu Trenčín č. 4C/209/2010-35 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie“, sa sťažovateľka o namietaných zbytočných prietáchoch mohla dozvedieť najneskôr doručením uvedeného rozhodnutia, teda 3. apríla 2012. Pretože predmetná sťažnosť bola podaná na ústavnom súde v čase (27. decembra 2012), keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už nemohol zaoberať

opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

2. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľky vyplýva, že napadnuté konanie bolo na krajskom súde skončené 22. marca 2012. Sťažovateľka sa napriek tomu na ústavný súd obrátila so svojou sťažnosťou až podaním z 18. decembra 2012, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľka označila za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jej sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred krajským súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jej právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3. Okrem uvedeného podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) v spojení s § 6 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), t. j. v danom prípade podanie sťažnosti na zbytočné prietahy v napadnutom konaní predsedovi krajského súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 34/98, I. ÚS 16/99, I. ÚS 21/99), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o štátnej správe súdov v spojení so zákonom o súdoch a sudcoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov v spojení s § 6 zákona o súdoch a sudcoch naďalej, aj po nadobudnutí účinnosti nového čl. 127 ústavy, zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene

a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Keďže zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy v konaní nepodala (podala iba žiadosti, ktoré však neadresovala predsedovi krajského súdu) a ani netvrdí, že ju nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu jej sťažnosti (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti podľa § 17 a nasl. zákona o štátnej správe súdov (s účinnosťou od 1. apríla 2005 podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) neumožnilo účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu neprípustnosti.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2013